

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОСТОРОВОЇ ОРІЄНТАЦІЇ ШКОЛЯРІВ ПРИ МЕТАННІ МАЛОГО М'ЯЧА У ЦІЛЬ (У НОРМІ І ПАТОЛОГІЇ)

НІНА БАЙКІНА, ДЕНИС СИЛАНТЬЄВ
Запорізький державний університет

Нами було проведено спеціальне дослідження (дослідження проводилося разом із В. А. Кручинінім і за його методикою) з метою вивчення вікових змін просторової орієнтації сліпих і нормально бачачих школярів, при метанні малого м'яча в озвучену мішень.

Досліджувані метали тенісний м'яч із відстані 5 метрів у концентричну озвучену мішень розміром 1м x 1м із п'ятьма рівнями влучності. Усього виконувалося 10 спроб (п'ять тренувальних і п'ять контрольних). Школярі, що нормально бачать, виконували завдання у спеціальних окулярах, що виключають використання зору. У тренувальних спробах відхилення м'яча від цілі коректувалося експериментатором. Оцінка орієнтації в просторі при метанні на звук проводилася на основі точності влучення в концентричну мішень. За влучення в центральне коло мішені давалося 5 очок, а в наступні відповідно - 4, 3, 2, 1 очка. Підраховувався середній результат п'ятьох контрольних спроб.

Слабкозорі і зрячі учні були розділені для порівняльного аналізу на п'ять вікових груп (7-8, 9-10, 11-12, 13-14, 15-16 років) у середньому по 40 осіб у кожній.

Отримані результати подані в табл. 1, 2, 3.

З табл. 1 очевидно, що орієнтація на звук при метанні малого м'яча в ціль зрячими учнями з віком поліпшується, але нерівномірно.

У 7-8-літніх дітей середній результат у метанні склав 2 очка. У 9-10 літніх спостерігається деяке його поліпшення: 2,3 очка. Більш значні зміни (покращення на 56%) в орієнтуванні на звук при метанні виявлені в школярів 11-12 років (3,6 оч.). У наступних вікових групах (13-14 і 15-16 років) результати поліпшуються, але повільно. В учнів 13-14 років він дорівнює 4 очкам, а в 15-16-літніх - 4,5. За весь шкільний період у дітей від 7 до 16 років результат у метанні в озвучену ціль збільшився на 2,5 очка.

Таблиця 1

Показники орієнтації на звук при метанні малого м'яча в ціль зрячими школярами

Вік				
7-8	9-10	11-12	13-14	15-16
Середній результат метання в ціль (в очках)				
2,0	2,3	3,6	4,0	4,5

Таблиця 2

Точність орієнтації на звук при метанні малого м'яча в ціль слабкозорими школярами

Вік				
7-8	9-10	11-12	13-14	15-16
Середній результат метання в ціль (в очках)				
1,0	4,1	5,4	5,6	5,7

Таблиця 3

Порівняльні показники орієнтації на звук при метанні малого м'яча в ціль слабкозорими та зрячими

Контингент досліджуваних	Вік				
	7-8	9-10	11-12	13-14	15-16
Середній результат метання в ціль (в очках)					
Слабкозорі	1,0	4,1	5,4	5,6	5,7
Зрячі	2,0	2,3	3,6	4,0	4,5

Щодо невеликих змін в орієнтації на звук при метанні в ціль видючими учнівськими за роки навчання в школі ми пояснюємо тим, що цьому виду локомоції мало приділяється уваги в процесі уроків фізичного виховання. Проте дана вправа має визначене прикладне значення.

Аналіз результатів досліджень орієнтування на звук при метанні малого м'яча в ціль слабкозорими школярами (7-16 років) показав, що вона поліпшується з віком і відбувається це з різною інтенсивністю.

Виявлено, що найменші показники в орієнтуванні на звук при метанні відзначаються в слабкозорих школярів 7-8 років. Середній результат склав усього 1 очко.

У віковій групі 9-10 років результат значно поліпшується (на 41%) і досягає 4,1 очка. У 11-12 років точність орієнтування на звуковий сигнал при метанні в ціль у слабкозорих дітей продовжує збільшуватися. Середній її показник у цьому віці дорівнює 5,4 очка. У школярів 13-14 і 15-16 років результати поліпшуються, але менше вираженими темпами. Вони склали відповідно 5,6 і 5,7 очок (4 і 1,7%).

Отже, точність орієнтації при метанні малого м'яча в озвучену ціль слабкозорими школярами з віком значно поліпшується (на 4,7 оч). При цьому більш інтенсивні зміни її відзначаються в молодшому шкільному віці.

Зіставлення вікової динаміки і рівня розвитку просторової орієнтації на звуковий сигнал при метанні малого м'яча в слабкозорих і зрячих школярів дозволяє констатувати, що з віком спостерігається поліпшення її в обох категоріях учнів (табл. 3). Проте, рівень розвитку орієнтації в період шкільного навчання в слабкозорих (крім 7-8-літніх) майже в два рази вищий, ніж у їх однолітків, що нормально бачать.

Це свідчить про те, що слабкозорі діти в процесі навчання (у тому числі з фізкультури) більше виконують рухові дії, орієнтуючись на звукові сигнали. У них поліпшується взаємозв'язок між слуховим і руховим аналізаторами, що і забезпечує кращу орієнтацію на звуковий сигнал сліпих дітей при метанні малого м'яча в ціль.

ВИСНОВКИ

1. Точність просторової орієнтації на звуковий сигнал при метанні малого тенісного м'яча в ціль у слабкозорих і зрячих учнів поліпшується з віком. Ці вікові зміни відбуваються нерівномірно. Найбільш інтенсивно вони відбуваються в молодшому шкільному віці.

2. За період шкільного навчання в слабкозорих дітей виявлено більш значне поліпшення орієнтації на звук при метанні.

3. Показники рівня розвитку орієнтації в слабкозорих при метанні м'яча в озвучену ціль на усіх вікових етапах (крім 7-8-літнього віку) майже в два рази вищі, ніж в учнів масових шкіл.

4. У процесі фізичного виховання варто більше приділяти уваги розвитку просторової орієнтації школярів на звукові сигнали при різноманітних видах локомоцій, тому що це має визначальне практичне значення.

THE INVESTIGATION OF SPATIAL ORIENTING OF SCHOOLCHILDREN WHEN THROWING A SMALL BALL INTO TARGET (STANDARD OR NORM AND PATHOLOGY)

NINA BAYKINA, DENIS SILANTYEV

Zaporozhye state university

Special investigation was carried out by us with the aim of studying the age changes of spatial orienting schoolchildren with weak and normal eyesight when throwing a small ball into sounding target.

Examines threw tennis-ball from the distance 5 metres into concentric sounding target measuring 1*1 metres with 5 hit levels. 10 attempts (5 training and 5 control) were performed. Appraisal of spatial orienting when throwing to sound was carried out on the basis of a hit accuracy into the concentric target.

Findings or result have proved the improvement of orienting from age to age (or that orienting has been improved from age to age), and it takes place with different intensity. It is proved that weak eyesight children do more motional motions in the process of training (including physical training) are guided by sound signal. Intercommunication between acoustic and motor analyser is improved in the weak eyesight children. This intercommunication provides better orienting on sound signal of deaf children when throwing a small ball into target.

ВИКОРИСТАННЯ ОЗДОРОВЧОГО ПЛАВАННЯ ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО СТАНУ ШКОЛЯРІВ СПЕЦІАЛЬНОЇ МЕДИЧНОЇ ГРУПИ

СЕРГІЙ ДЬОМОЧКА

Запорізький державний університет

В сучасній науково-методичній літературі широко представлено дані стосовно засобів та методів навчання плаванню, а також удосконалення цієї навички у здорових дітей різного віку. Разом з тим методику організації та проведення уроків з плавання зі школярами, які мають визначені відхилення у стані здоров'я, практично не розроблено.

Актуальність цієї проблеми не викликає сумнівів та пояснюється суттєвим оздоровчим впливом плавання на даний контингент дітей.

У відповідності до основної мети дослідження було проведено експеримент, в якому брало участь дві групи школярів (по 10 чоловік у кожній), які мають захворювання серцево-судинної системи (успадкований порок серця, ревматизм), дихальної системи (bronхіальна астма, астматичний бронхіт, хронічна пневмонія), внутрішніх органів (хронічний гастрит, холецистит) та діти з ожирінням II, III ступенів. Усі школярі після всебічного лікарського огляду були сформовані у спеціальній медичній групі, а кожна дитина одержала дозвіл лікаря на заняття оздоровчим плаванням.

Заняття проводились на базі спортивного комплексу "Орбіта" м.Запоріжжя з учнями 4-6 класів СШ № 1, 2 у позаурочний час.